



## Notat

Bæredygtigheds certificering af slagtegriseproduktion i Danmark  
Afslutning på forprojekt

30. oktober 2018  
2003889-054  
Version 1  
MAHD/MT

### *Baggrund*

Bæredygtigheds certificering kan bidrage til at udvikle primærlandbrugets dobbelte bundlinje ved ressourceoptimering og ved at gøre cirkulær bioøkonomi til en del af bedriftens ledelsesværktøj. Samtidig vil certificeringen udvikle bæredygtigheden i branchen, sikre fremtidens afsætningsmuligheder, åbne for muligheden for at tillægge grisekødet en merværdi og ikke mindst skabe opbakning fra omverdenen, så grisesektoren kan udvikle sig positivt.

### *Indhold*

I dette notat beskrives på brancheniveau koncepter, som enten baseres på DANISH-ordningen eller er en selvstændig videreudvikling af denne, som kan indgå i en drejebog/et beslutningsoplæg til certificering af bæredygtighed i grisesektoren.

### *Formål*

Modellerne er udarbejdet på basis af møder og informationer, som er indsamlet for at:

- skabe konsensus om branchens model/koncept for certificering af bæredygtighed
- skabe klarhed over afgrænsningen mellem branchens opgaver og slagteriernes opgaver
- skabe klarhed over konsekvenser og muligheder for at udnytte alle de data, der ligger til grund for en certificeret bæredygtighed
- skabe klarhed over, om bæredygtighed, DANISH og miljøledelse kan sammensmeltes til ét koncept, og i givet fald hvordan.

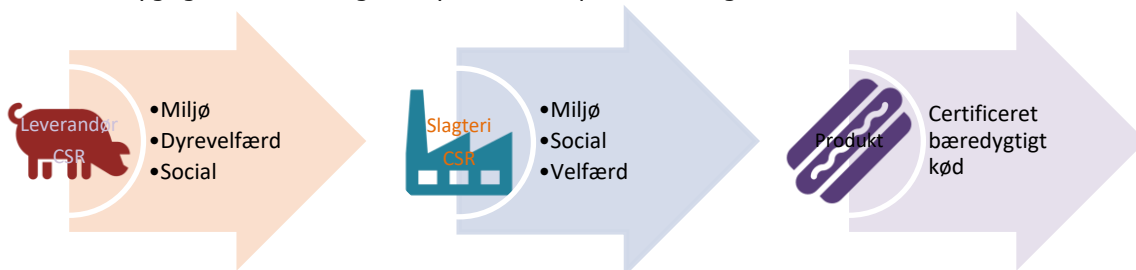
### *Idé og formål med certificering*

Certificering giver mulighed for at udarbejde bæredygtighedsregnskaber for bl.a. miljø- og klimapåvirkning, men også for andre elementer i CSR, og således skabe grundlaget for at dokumentere udvikling og forbedring i bæredygtighed, dels for den enkelte bedrift, dels for en gruppe af bedrifter. Hermed bliver det også muligt at sætte kvantitative mål for den fremtidige udvikling i bæredygtighed og for at følge op på målene.

## Afgrænsning

Figur 1 repræsenterer afgrænsningen af produktionskæden i første del af projektet. I første omgang inddrages slagtegriseproduktionen til og med produktion af fersk kølet/indfrosset kød.

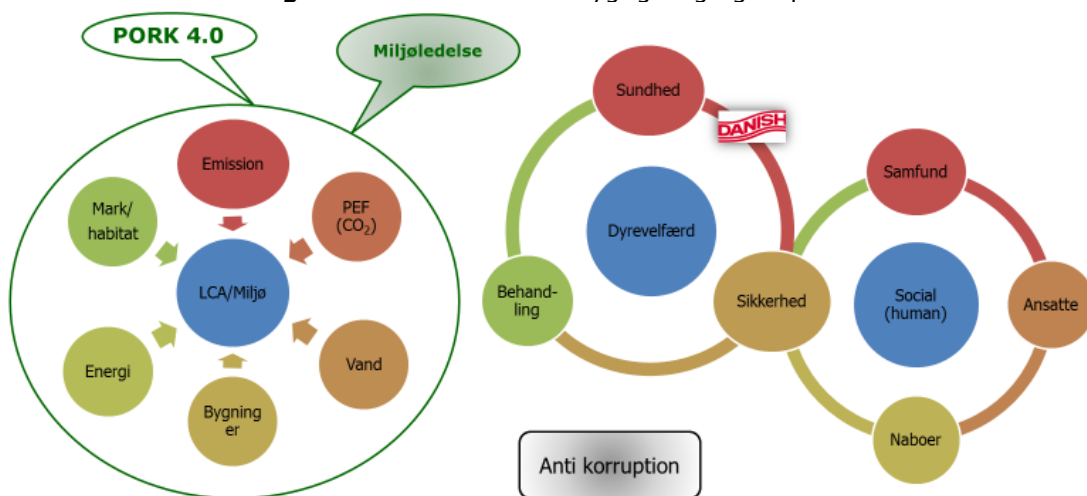
**Figur 1.** Bæredygtighed i kæden gris: System til implementering



## Elementer i bæredygtighed

Miljøbelastning og dermed LCA-analyser er vigtige elementer i bæredygtighed, men der er også andre parametre, som bør indgå. Fx anbefaler CSR-kompasset [1], at virksomheder inkluderer human right (arbejdsforhold), korrupsion, biodiversitet og samfundshensyn i bæredygtighed. De elementer, som projektet skal håndtere, fremgår af figur 2.

**Figur 2.** Elementer: Bæredygtig slagtegriseproduktion



Data til bæredygtigheds certificering vil, som skitseret i figur 2, komme fra flere forskellige kilder fx projektet PORK4.0 [2], miljøledelse [3] og DANISH-ordningen [4]. Det vil desuden blive nødvendigt at definere nye observationer – specielt i relation til human right – som også skal indarbejdes i certificeringen.

## Mindste enhed

Certificeringen skal kunne foretages på besætningsniveau, og derfor vil det være fornuftigt at benytte CHR-nr. som mindste enhed i ordningen. CHR-nummeret er via leverandørnummeret koblet til slagterioplysninger som fx antal leverede dyr og slagtested.

### **Elementer i fremtidens bæredygtighed/CSR**

#### *Udvikling*

Idéen med certificeret bæredygtighed er ved hjælp af bæredygtighedsregnskaber – med data fra flere forskellige kilder, fx regnskaber, produktionsrapporter, staldtyper, gyllehåndtering samt fodersammensætning – at kunne dokumentere en udvikling/forbedring, dels for den enkelte besætning, dels for en gruppe af besætninger. Gruppen kan eventuelt dække hele den danske slagtegriseproduktion.

#### *Effekter*

Elementer, som har betydning for bæredygtighed, kan måles i kg/liter/mol/KWh/areal/m.v., og dermed kan effekter kvantificeres.

#### *Handlinger*

Det er også muligt at kvantificere de enkelte besætningers handlinger fx:

- Antal besætninger, som tilstræber at blive CO<sub>2</sub>-neutrale
- Antal besætninger, som arbejder med reduktion af strømforbrug
- Antal besætninger, som har udviklingssamtaler med medarbejdere
- Antal besætninger, som involverer lokalsamfund
- ...

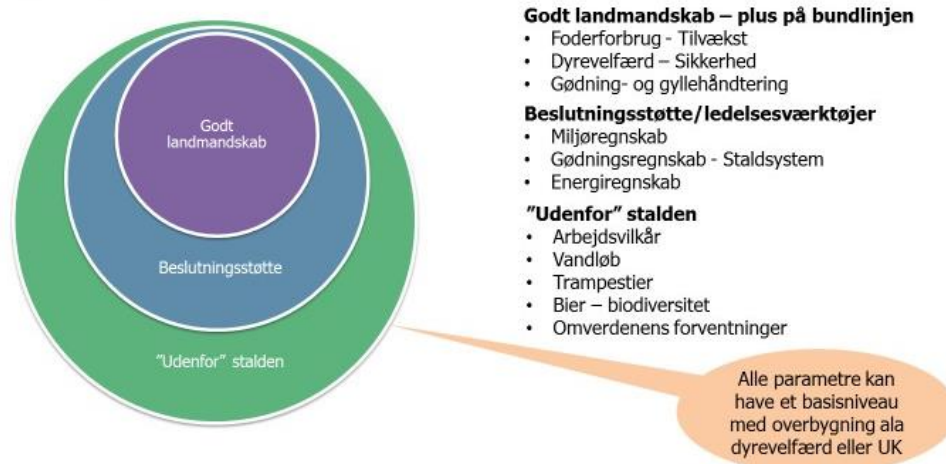
Både effekter og handlinger kan opgøres på flere forskellige måder afhængig af den sammenhæng, regnskaberne skal indgå i:

- Besætning
- Samling af besætninger
- Perioder
- Landsgennemsnit
- Bechmark af besætninger/besætningstyper
- Analyser af bidragene til forbedret bæredygtighed
- ...

Den type af registrering, som er beskrevet ovenfor, vil også give grundlaget for dokumentationen af bæredygtighed i forhold til kundekrav.

Elementerne i bæredygtighedscertificeringen kan inddeles i tre niveauer, hvor hvert element kan have et basisniveau, som alle besætninger skal overholde. Herudover kan der tilføjes en overbygning (noget ekstra), som det også er kendt fra dyrevelfærdsmærker og UK-produktion.

**Figur 3.** Eksempel på opbygning/indhold af bæredygtigheds certificering



**Godt landmandskab** Indholdet i godt landmandskab er samtidig de elementer, som kan have indflydelse på besætningens økonomi, da en forbedring af tilvækst, øget velfærd og korrekt gødningshåndtering bidrager til reduktion i de daglige omkostninger.

**Beslutningsstøtte** Beslutningsstøtteværktøjer kan hjælpe besætningsejeren til at få overblik over besætningens muligheder for forbedringer. Miljøregnskabet er for større brug også en del af lovgivningen og bliver kontrolleret af kommunen. Det vil derfor have stor værdi at udvikle et IT-værktøj til at håndtere dataopsamling, beregninger og dokumentation.

**“Udenfor” stalden** “Udenfor” stalden omfatter de handlinger, som sikrer, at besætningen også har taget stilling til de øvrige elementer i CSR-kompasset.

Samlet set er ovennævnte tre indsatsområder udtryk for besætningens bæredygtighed og det, der indgår i certificeringen.

### Datagrundlag



Leverandør

Bæredygtigheds certificering vil kræve samling af en række data fra de enkelte besætninger, hvoraf flere af dem allerede er tilgængelige, dog ikke nødvendigvis digitaliseret, mens andre kræver nye systemer til opsamling.

**Ejerforhold**

Bæredygtighedsregnskabet skal håndteres på besætningsniveau givet ved CHR-nummeret, og dette register kan give information om: antal dyr i besætningen, kontaktoplysning på ejer, besætningstype, tilknyttet dyrlægepraksis, flytning af grise (sporbarhed).

|   |  |
|---|--|
| <i>CO<sub>2</sub> og emission</i>                         | LCA-analyser på besætningsniveau – som udtryk for miljøpåvirkning i form af CO <sub>2</sub> -forbrug og emission – har været udarbejdet flere gange i forskningsprojekter, se bl.a. [5]. Fodersammensætning og dyrenes foderbrug/tilvækst udgør hovedparten af den estimerede miljøbelastning, og den kan beregnes pr. kg leveret slagtekrop for en given periode.   |
| <i>Relevante besætningsdata</i>                           | <p>Følgende oplysninger skal indsamles:</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>• Antal og vægt af indsatte grise i den givne periode</li> <li>• Antal og vægt af leverede grise i den givne periode</li> <li>• Antal døde grise i den givne periode</li> <li>• Standardtal for en 30 kg smågris (AU-data)</li> <li>• Foderforbrug i den givne periode, heraf <ul style="list-style-type: none"> <li>○ Indkøbt foder (pct. sojabønner og -skrå)</li> </ul> </li> </ul> <p>Hovedparten af disse data er tilgængelige fx fra e-kontrollen og besætningens årsrapport, men ikke nødvendigvis på samme IT-plattform og digitaliseret.</p> |
| <i>Gylle- og gødnings-håndtering</i>                      | Dokumentation af gylle og gødning indgår i bedriftens årlige gødningsregnskab til Miljø- og Fødevareministeriet, og data kan hentes direkte herfra. Initiativer til at mindske spild er en del af miljøregnskabet.   |
| <i>Supplerende miljø-data</i>                             | <p>Data suppleres med oplysninger om:</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>• Energiforbrug i perioden</li> <li>• Vandforbrug i perioden</li> <li>• Bygninger – staldsystem herunder eventuelle ændringer</li> <li>• Affaldshåndtering/gylleopbevaring</li> </ul>   |
| <i>Miljøaftryk</i>  | Ud fra de indsamlede data kan besætningens samlede miljøaftryk indenfor slagtegriseproduktion i en given periode beregnes bl.a. ved hjælp af de formler, som udvikles i PORK 4.0.  |
| <i>Fra DANISH hentes dyrevelfærd og medicinhåndtering</i> | Oplysninger om dyrevelfærd og sikker medicinhåndtering findes allerede i DANISH-standarden, og det er derfor ikke nødvendigt at foretage yderligere registreringer til dokumentation.  |
| <i>”Udenfor” stalden</i>                                  | Besætningens øvrige CSR kan dokumenteres ved hjælp af spørgsmål til den driftsansvarlige, således at der opsamles data om:   |

- Overholdelse af mindsteløn
- Nabohensyn: fx trampestier
- Beskrevet sikkerhed for de ansatte
- Samfund/lovgivning
  - Afstand til vandløb
  - Arbejdsforhold
- Biodiversitet – vildtbræmme

### Økonomi

Økonomisk bæredygtighed er en vigtig del af certificeringen, og den baseres på årsregnskabet og handleplanerne, som dermed er med til at dokumentere, at der opnås en bedre bundlinje.



### Slakteri

Bæredygtighedscertificering og miljøregnskaber er allerede en vigtig bestanddel af de danske slagteriselskabers årsregnskaber, og data til en samlet certificering af dansk grisekød fra slagteriledet er tilgængelige.

- Miljø
  - Hvert slagtesteds miljøcertificering og PEF-regnskab
- Social og velfærd
  - Hvert slagtesteds CSR

Det vil derefter være muligt at beregne et bæredygtighedstal pr. kg produceret kød fra hvert slagtested eller tilført gris, som kan føres tilbage til den enkelte besætning og indgå i den samlede dokumentation af bæredygtighed i en given besætning.

### Forslag til etablering af certificeret bæredygtighed

#### CSR-database

Der skal etableres en fælles (miljø og CSR) database, som alle aktører afleverer data til. Baseret på besætningernes data samt formler udviklet i PORK 4.0 [2] beregnes et CO<sub>2</sub>-aftryk pr. slagtegris, som kan overføres til slagteriernes data-warehouse og indgå i beregning af salgsproduktets klimaaftryk.

#### Datastruktur på besætningsniveau

Hvis bæredygtighed skal være en overbygning på DANISH (helt eller delvist), vil det være muligt at lægge sig tæt op ad den struktur og dataindsamling, der allerede er etableret. P.t. er det Baltic Standard, som varetager udvikling og vedligehold af dataindsamling og database for DANISH-ordningen. De opsamlede data fra DANISH kan indgå i et for branchen fælles data-warehouse, hvor besætning (CHR) er mindste enhed.

#### Beregninger – forslag til miljøpåvirkning

CO<sub>2</sub>-aftryk pr. produceret enhed estimeres ud fra LCA-analysen. I certificeringen af grisekød må der også vælges en enhed, som kan indgå i den fælles dokumentation fra primærledet (besætning) og slagteri. I tidligere analyser er det valgt at bruge kg salgbart kød

som enhed, og det vil være muligt ud fra de opsamlede data at beregne et samlet tal fra besætning og slagteri, som kan føres tilbage til den enkelte besætning og dermed indgå i besætningens miljøpåvirkning, ligesom det kan indgå i slagteriets miljøregnskab.

Andelen af kg salgbart kød fra en slagtekrop kan baseres på afregningsdata (vægt og kødprocent) og dermed estimeres pr. levering og føres tilbage til besætningsnummer.

Energi- og vandforbrug kan opgøres pr. leveret slagtekrop fra den givne besætning.

*Dyrevelfærd og medicinhåndtering* I DANISH [4] samles oplysningerne som overholdt/ikke overholdt. Alle parametre er lige vigtige og skal være overholdt, for at besætningen er certificeret.

Brug af data i en bæredygtighedscertificering som beskrevet kræver, at oplysningerne oversættes til et karaktersystem, der gør oplysningerne kvantitative, således at de kan opgøres pr. kg slagtekrop.

*Supplerende bæredygtighed "udenfor" stalden* CSR-oplysningerne skal også omsættes til et karaktersystem, som indeholder en vurdering af grad af opfyldelse, og som hermed er et incitament til at udføre forbedringer. Samtidig bliver det muligt at opgøre pr. kg leveret slagtekrop.

Andre oplysninger er målbare, som fx andel af vildtbræmme af det totale areal, og kan indgå direkte i opgørelsen.

*Target for mål?* I det irske system "Origin Green" [6] benyttes en tretrins karakter-skala: opfyldt=2, delvist opfyldt=1, ikke opfyldt=0. Denne benyttes for alle de opsamlede oplysninger, som ikke er kritiske. De kritiske skal være opfyldt.

Hermed bliver det muligt at beregne en samlet værdi for besætningens niveau i forhold til standardcertificeringskrav.

*Fordele/ulemper ved samlet karakter* Fordelen kan være i relation til sammenligning og landsgennemsnit, mens ulempen kan være, at det bliver vanskeligt at se effekter af forskellige tiltag både indenfor besætning, gruppe af besætninger og mellem besætninger.

*Performancekrav og sanktionsmulighed?* Hvis en besætning ikke lever op til de stillede krav eller ikke leverer de nødvendige data til bæredygtighedscertificering, skal der så være sanktioneringsmuligheder udover udelukkelse?

Håndtering af eventuelle afvigelser skal beskrives.

I DANISH-ordningen vil SEGES få besked om de besætninger, som fejler på de stillede krav, og kan derefter tage aktion som genbesøg eller eventuel udelukkelse af certificeringen.

### **Muligheder og perspektiver – sammenligning af scenarier**

Der kan opstilles mindst 2 scenarier, som kan sammenlignes på nogle fastlagte parametre med en karakterskala, som indikerer, om det enkelte scenarie er let/billigt, svært/dyrt eller uden betydning for slutresultatet, fx på:

- Omkostninger
- Dataadgang
- PR-værdi
- LTO
- Markedsadgang
- Målesystem
- Sanktionsmuligheder
- Performancekrav
- Betydning for kloden

Sammenligningen vil give mulighed for et mere sikkert grundlag for implementering af den valgte certificeringsmodel.

#### *1. scenarie: del af DANISH*

Bæredygtighed kan indarbejdes som en del af DANISH-ordningen. Som minimum opsamles data, der kan dokumentere bedriftens miljøbelastning, sikkerheds-/sundhedstiltag (både humant og for dyrene), dyrevelfærd, arbejdsmiljø, økonomi og socialt ansvar (CSR).

Dataopsamlingen kan foretages efter samme retningslinjer som de øvrige elementer i DANISH, og herved genereres en base-line (mindste fællesnævner) for bæredygtighed, som hele den danske slagtegrisebranche kan/skal opfylde i stil med DANISH-certificeringen.

Det vil ikke være muligt at få den nuværende DANISH-ordning til at levere output til bæredygtighedscertificering på kg leveret slagtekrop i en given periode. Dog kan der beregnes et CO<sub>2</sub>-aftryk baseret på supplerende data fra produktionen.

#### *2. scenarie: 'ny' bæredygtighed med tre lag*

Besætninger i koncept slagtesvin er allerede i gang med dataopsamling, og data herfra kan indgå i en start-version, som suppleres med øvrige nødvendige miljø- og CSR-data.



I projektet PORK 4.0 udvikles og dokumenteres beregninger til at levere de miljørelaterede data til LCA-analysen.

- Fodereffektivitet bliver 'oversat' til emission og CO<sub>2</sub>-aftryk
- Technologieffektivitet for gødning og emission beregnes

Performancekrav og karakterskala indarbejdes på alle parametre, der indgår i certificeringen.

#### *Udbredelse*

Databasen skal ikke nødvendigvis være branchedækkende. Der kan etableres flere 'lokale' databaser afhængig af tilslutning og brugere af systemet. Ligesom det enkelte slagteriselskab kan etablere egne retningslinjer for indhold i certificeringen for grise leveret til selskabet.

#### *Miljøledelse*

IT-værktøjer til miljøledelse indarbejdes i dataopsamling.

*Origin Green farm level, Ireland*

**Erfaringer fra andre ordninger**

**Origin Green farm level, Ireland [6]**

Ordningen er national, og kun bedrifter/virksomheder i Irland kan optages. Ordningen startede for kvæg/får, og den er derfor også væsentligt mere udbygget for disse to arter.

Certificeringen gennemføres af uvildige auditører. Den er frivillig, og selve ordningen administreres af brancheforeninger og det irske landbrugsministerium.

*Kvæg og får:  
15 grupper*

Kriterierne er opdelt i 15 grupper, hvoraf #7 og #8 er arts-specifikke:

1. Records
2. Stockmanship, Capability and Competence
3. Identification and Traceability
4. Animal Remedies and Related Equipment
5. Animal Feeds and Water
6. Land Management
7. Specified Management Tasks: **Bovines**
8. Specified Management Tasks: **Ovines**
9. Animal Health and Welfare
10. Biosecurity and Pest Control
11. Housing
12. Transport
13. Environment
14. Farm Personnel: Health, Safety and Social Sustainability
15. Pesticides (Plant Protection Products and Biocides)

*Certificering*

Certificeringen er baseret på, at 9 kritiske krav alle skal være opfyldt, mens der gives karakter (-, 0, 1, 2) for 145 generelle krav. Krav, som er direkte relateret til egentlig bæredygtighed (CO<sub>2</sub> Footprint etc.), bliver samlet/registreret, men indgår IKKE i auditscore. Kravene bliver selvfølgelig delt med landmanden, og indgår i fortællingen/årsrapporten.

*De 9 kritiske krav for kvæg og får er:*

1. Der må ikke anvendes klonede dyr
2. Alle dyr skal være registreret i det offentlige register (CHR/CKR)
3. Der må kun bruges autoriserede og godkendte lægemidler
4. Tilbageholdelsestiden skal overholdes, før dyr må slagtes
5. Lægemidler skal administreres efter de instrukser, som dyrlæge/producent giver
6. Kun proteinkilder baseret på æg, mælk eller ikke-drøvtyggere må anvendes i foderet

7. Fodermidler, som ikke er farm to farm-leveret korn eller græs, skal købes fra godkendte fodermiddelleverandører
8. Kvæg og får må ikke få foder til ikke-drøvtyggere, og opbevaring af de to fodertyper skal være klart adskilt
9. Der må ikke lagres eller bruges spildevand/spildevands-slam/spildevandsderivater på certificerede farme

De 9 kritiske krav er relateret til fødevarerikkerhed og smittefare.

#### *Dataregistrering*

Data registreres online med indtastningsbilleder og lagres i BordBia's database.

Ved at følge ordningen kan landmanden o.a. se udvikling i score på de 145 egenskaber.

#### *Supplerende data til kvægbrug med Carbon navigator*

Som supplement kan anvendes Carbon navigator udviklet af Teagasc [7], som angiver effekt af alder ved 1. kalv, antal kalve pr. ko, tid for gyllespredning, længde på græsningsæson og effekt af tilvækst. Opsamling af data foregår vha. indtastningsbilleder, og lagring sker i BordBia's database.

#### *Bord Bia Pig producer Standard*

Seneste version på nettet [8] er fra juli 2014, og den er under revision. Ordningen er frivillig og åben for alle (irske producenter) med et gyldigt National Pig Identification and Tracing Scheme Herd Number (CHR).

Kontrollen foretages af uafhængige auditører, og den skal gentages indenfor 18 måneder. Registrering foretages indenfor 15 temaer/kriterier med 152 betingelser, hvoraf 15 er kritiske (se fordeling i tabel 1). De kritiske krav skal overholdes for at kunne deltage i ordningen. Der er ikke som for kvæg/får beskrevet, om der gives karakter for de øvrige betingelser, således at en ikke fuldstændig overholdelse også kan udelukke en besætning fra ordningen.

**Tabel 1.** Uddrag fra Bord Bia Pig Quality Standard

| Kriterie                        | # betingelser | # kritiske |
|---------------------------------|---------------|------------|
| Overall Requirement             | 15            | 1          |
| Retention of Records            | 7             | 0          |
| Identification and Traceability | 3             | 0          |
| Management Responsibility       | 3             | 0          |
| Animal Remedies                 | 17            | 4          |
| Residues Prevention             | 10            | 2          |
| Animal Feed and Water           | 24            | 4          |
| Animal Health and Welfare       | 25            | 2          |
| Biosecurity                     | 8             | 0          |
| Genetics                        | 4             | 2          |
| Pest Control                    | 6             | 0          |
| Housing                         | 22            | 0          |
| Pig Transport                   | 5             | 0          |
| Environmental Protection        | 9             | 0          |
| Health and Safety               | 14            | 0          |

*Kritiske krav*

De 15 kritiske krav er indenfor administration af lægemidler, tilbageholdelsestid, forbud mod vækstfremmere, forbud mod fodring med animalsk protein og køkkenaffald, fodermidler skal være godkendte eller komme fra godkendte foderstofleverandører, og Salmonella-handlingsplan skal følges. Der må kun anvendes sæd fra DNA-testede orner (gætter på fri for Halothan-genet).

Origin Green, Ireland og Bord Bia er væsentligt længere fremme med certificering på kvæg/får end på grise. Selvom der er en del af svine?slagterierne, som indgår i ordningen ifølge den officielle medlemsliste.

*RISE***RISE**

RISE står for Response-Inducing Sustainability Evaluation og er et program, som oprindeligt kommer fra Schweiz. Det blev oversat af SEGES, økologi til test hos 120 økologer [9].

RISE er i Danmark kun testet i den økologiske produktion, men dækker alle typer af produktion. RISE er en frivillig ordning, som bl.a. kan bruges i markedsføring af den enkelte bedrift.

*10 emner:*

Opdeles i: Jord – Dyrehold – Næringsstoffer – Vand – Energi og klima – Biodiversitet – Arbejdsforhold – Livskvalitet – Økonomi – Driftsledelse.

De ti emner vægtes på en skala fra 0-100 baseret på indikatorvariable.

*Indikator- og input-variable* Der indgår 47 indikatorvariable, som beregnes ud fra de 582 inputvariable [10], der opsamles ved et årligt besøg af en RISE-uddannet/certificeret konsulent. Data opsamles med et IT-værktøj, som benyttes i 52 lande og stadig videreudvikles [11].

Beregninger og datalagring håndteres af programudviklerne.

RISE-certifikatet er primært beregnet til at se udvikling i den enkelte bedrifts bæredygtighed, mens der ikke kan sammenlignes mellem besætninger, dog kan der benchmarkes mod landsgennemsnit på udvalgte indikatorer [10].

*Nuværende DANISH produktstandard [4]*

### **DANISH**

Den nuværende DANISH-ordning er organiseret af SEGES – gris, og standarden i DANISH Produktstandard skal sikre og dokumentere, at danske svinebesætninger lever op til dansk lovgivning og branchekrav med særlig fokus på god dyrevelfærd, høj fødevarer sikkerhed og en klar sporbarhed i alle danske svinebesætninger.

*Formål og brancheordning*

En DANISH-godkendelse er landmandens kvalitetsstempel på, at forholdene i besætningen lever op til dansk lovgivning og branchens egne krav. Med DANISH-ordningen kan danske svineproducenter nu redegøre for alle trin i produktionen og dokumentere, at de lever op til kvalitetsordningens målsætninger og krav. Det giver tryghed for både forbrugere og kunder verden over. Alle leverandører til Danish Crown og Tican Fresh Meat følger ordningen.

*Certificering*

Ordningen certificeres af et eksternt bureau (for tiden Baltic Standard) og omfatter 112 punkter + 12 specifikke punkter for englandsgriseproduktion. Ordningen omfatter hele produktionsleddet dvs. både smågriseproduktion (sohold) og slagtesvineproduktion.

Alle punkter i ordningen er sidestillede og skal ved gennemgang være OK. Det er dog muligt af hensyn til sanktioner at opdele i **rød** (kræver genbesøg), **gul** (der er mangler) og **grøn** (alt OK) [12]. Der er ikke som i den irske ordning klart defineret nogle parametre, som er mere kritiske end andre.

|                              |   |
|------------------------------|---|
| <i>Elementer i ordningen</i> | <ol style="list-style-type: none"> <li>1. Identifikation og sporbarhed af grise</li> <li>2. Foder</li> <li>3. Sundhed og medicinanvendelse</li> <li>4. Behandling af syge og skadede grise</li> <li>5. Stalde og udstyr</li> <li>6. Udendørs svinehold</li> <li>7. Foder- og vandtildeling</li> <li>8. Management</li> <li>9. Levering af grise</li> <li>10. Transport af levende dyr (selvkørere)</li> </ol> |
|------------------------------|---|

*Dataregistrering* Data registreres/opsamles af Baltic Standard og lagres i deres database. Leverandører har adgang til egne data. SEGES og slagteri har adgang til udtræk.

SEGES får også besked om de besætninger, som ikke kan overholde alle krav, så der kan tages action over for dem.

*Dangris – Tican* Stiller ikke yderligere krav end overholdelse af branche-standarder. Dog skal specialgrise (UK) overholde de specielle regler, som er beskrevet i produktstandarden fra SEGES.

*Danish Crown – Code of Practice* Stiller øgede krav til leverandørerne på følgende punkter:

- **Fødevarerikkerhed**
  - Udleveringsrum
  - Tilsætningsstoffer til foderet skal være godkendt, korrekt mærket og anvendes i overensstemmelse med tilladelsen
  - Andelshaver og ansatte skal have modtaget instruktion i injektionsteknik, halekupering, tandslibning og kastration, isætning af trynering og aflivning
  - Salmonellahandlingsplan skal følges
  - Yderligere tilbageholdelsestid for visse antibiotika
  - Ingen brug af sulfonamider
- **Kød- og spækkvalitet**
  - Slagtegrise må ikke være bærere af halothangenet eller RN-genet
  - Krav til maksimal indblanding af fedtkilder i foderet
- **Etik og dyrevelfærd**
  - Ingen brug af el-stødere ved udlevering
  - Der må ikke leveres gylte/søer, hvis der er under 4 uger til faring

- Døde dyr skal afhentes af en godkendt forarbejdningsvirksomhed
- Afhentningspladsen til de døde dyr skal være indrettet efter specifikationer

Data opsamles via tro og love-erklæring, som opbevares hos Danish Crown.

### Miljøledelse [3]

#### **Miljøledelse**

De større brug (baseret på CHR-oplysninger) skal have et miljøledelsessystem, hvor ejeren formulerer bedriftens miljøpolitik, der skal indeholde følgende punkter:

1. gennemgang af arbejdsprocesser og ressourceforbrug
2. gennemgang af miljøforhold og affaldshåndtering
3. gennemgang af maskiner og udstyr – vedligehold og udskiftning
4. overblik over lovkrav
5. handleplan

### Dataregistrering

Miljø- og Fødevareministeriet har forslag til en række skemaer, som kan benyttes. Kommunerne kan godkende både elektroniske og papirregistreringer.

Data skal opbevares hos den enkelte bedrift og fremvises ved kommunalt tilsyn.

### Referencer

Der er hentet filer fra nettet som baggrundsmateriale.

- 1 Download 27. september 2018 fra <https://www.csrkompasset.dk/soegning?s=b%C3%A6redygtighed>
- 2 Download 8. oktober 2018. <https://mst.dk/erhverv/groen-virk-somhed/groent-udviklings-og-demonstrationsprogram-gudp/gudp-projekter/2016-projekter/dokumenteret-baeredygtighed-og-ressourceoptimering-i-hele-svinekoedets-vaerdikade-csr-pork-40/>
- 3 Download 4. oktober 2018 fra <https://mst.dk/media/94414/vejledning-miljoeledelse-husdyrbrug.pdf>
- 4 Download 26. juli 2018 fra <http://svineproduktion.dk/Vi-den/Paa-kontoret/Love-regler-og-standarder/Produktstandard>
- 5 Download 27. juli 2018 fra <http://www.lcafood.dk/Examples/LCASlagtesvin.pdf>
- 6 Download den 26. juli 2018 fra <https://www.origingreen.ie/globalassets/publications/sustainable-beef-and-lamb-assurance-scheme.pdf>

- 7 Download den 26. juli 2018 fra <https://www.teagasc.ie/media/website/about/our-organisation/Bord-Bia-Beef-Carbon-Navigator-LR4.pdf>
- 8 Download 26. juli 2018 fra <https://www.bordbia.ie/industry/farmers/quality/PigSchemeStandard/PQAS-Standard.pdf>
- 9 Download 26. juli fra <https://www.seges.dk/da-dk/fagomraader/oekologi/cases/baeredygtighed-testes-i-nyt-program>
- 10 Download 26. juli 2018 fra [http://pure.au.dk/portal/files/120732573/Notat\\_Analyse\\_af\\_RISE\\_data\\_december\\_2017\\_final.pdf](http://pure.au.dk/portal/files/120732573/Notat_Analyse_af_RISE_data_december_2017_final.pdf)  
Dette notat er ikke mere tilgængeligt på AU, men kan fås i kopi ved MAHD
- 11 Download 26. juli 2018 fra <https://okologi-kongres.dk/wp-content/uploads/2017/12/C5-SolveigH-Petersen-Strategisk-udvikling.pdf>
- 12 Personlig meddelelse 27. august 2018 fra Asger Kjær Nielsen, SEGES